

DOMOVINA

Uredništvo »Domovine«, Knalova ulica 5.
Upravništvo »Domovine«, Knalova 5/II.
Telefon 31-22 do 31-26.

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 10.711.

Govor vladnega predsednika dr. Stojadinovića

Obnova starih strank se ne bo dopustila — Narodna skupščina je sprejela proračun

Po tridnevem zasedanju je narodna skupščina v nedeljo končala načelno razpravo o proračunskih dvanajstinih in finančnem zakonu. Razpravo je zaključil ministrski predsednik dr. Stojadinović z govorom, v katerem je orisal osnovne smernice, po katerih se ravna vlada pri svojem delu.

Posebno pozornost in odobravanje je izzval oni del govora, v katerem je pojasnil stališče vlade glede snovanja političnih strank.

Ne more biti govora o vračanju na nekdanje plemenske, verske in pokrajinske stranke,

je s posebnim naglasom izjavil predsednik vlade in dodal, da v tem pogledu soglašata z njim tudi notranji minister dr. Korošec in prometni minister dr. Spaho.

Dr. Stojadinović je najprej zavrnil osebne napade nekaterih opozicijskih govornikov na njegovo osebo kot docela neosnovane in se nato bavil s finančnim delom dvanajstin. Pobjihal je trditve opozicije, da je vlada povečala proračun, ki je baje dosegel že 15 milijard, ter da uvaja razkošno gospodarstvo.

Ni razkošje, je dejal med drugim, če se povečajo krediti za zgradbo šol, za preskrbo vode, za nastavitve osnovnošolskih učiteljev in za vojsko.

Za tako gospodarstvo prevzame vlada vedno vso odgovornost pred poslanci in pred narodom.

Vlada je pri svojem delu, ki ima za svrho pomirjenje političnih razmer, razumevanje v vseh krajih in v vseh slojih naroda. Ni dvoma, da bo imela od tega koristi vsa država. Samo discipliniran narod ima pravico do največje svobode. Če ne bo te samodiscipline in pravega pojmovanja svobode, ki jo je sedaj vlada že v znatni meri dala, potem mi ne moremo nositi odgovornosti, ako bi prehajanje v redne razmere ne napredovalo tako naglo in po oni poti, kakor to vlada iskreno želi. Pozivamo vse one, ki se nazivajo za prijatelje naroda, prijatelje reda in prijatelje svobode, da nas pri tem delu podpro, da uspemo na poti, ki drži v lepo in boljše bodočnost Jugoslavije.

V drugem delu svojega govora se je predsednik dr. Stojadinović dotaknil ureditve notranjopolitičnih prilik ter izjavil,

da želi vlada doseči notranje pomirjenje in združitev vseh delovnih sil.

V tem pravcu naj se najde pot za napredek Jugoslavije. So še ljudje, ki ne žele ureditve razmer in ki bi hoteli povzročiti nered, toda ogromni del našega naroda, tako onega, ki je zastopan v narodni skupščini, kakor onega, ki je zastopan v opoziciji izven skupščine, želi, da krene Jugoslavija na boljša pota. Omenil sem že, da hoče vlada izpremeniti politične zakone v duhu in po željah naroda. Toda dokler zakoni obstajajo, dokler se po rednem potu ne izpremenijo, se morajo spoštovati.

Spoštovanje oblastev mora biti v vsaki državi.

Vlada se ne bo strašila nobenih ukrepov, da ohrani to spoštovanje.

Nato je predsednik vlade govoril o politični borbi v Franciji, ko je šlo za posebna pooblastila vladi. Na pripombo poslanca Jankovića, da je francoski državni zbor odklonil ta pooblastila, je dr. Stojadinović odvrnil: «Gospod Janković, ko ste bili v vladi, ste o teh rečeh drugače mislili. Nikar me preveč ne vlečite za jezik!»

Volilni zakon je pri preteklih volitvah pokazal svojo vrednost.

Danes si je že ves narod o njem ustvaril svoje mnenje. To bo vlada upoštevala pri svojem bodočem delu.

Za volitve v narodno skupščino pa ni dovolj samo volilni zakon, nego tudi zakon o tisku in zakon o zborovanjih. Mi smo že brez novega zakona uvedli svobodnejši tisk. Isto velja tudi za zborovanja, seveda pa vse v mejah obstoječih zakonov. Za volitve pa so potrebne tudi politične stranke. Kaže, da so se gospodje na levi prestrašili, da imam volilni nalog. Lahko vam povem, da ga nimam, marveč samo delovni nalog.

Volilne borbe ne sme nikdar več prevzeti na svoje rame samo politična, boreč se za vladne kandidate ali samo za nekatere izmed njih

in boreč se proti opoziciji, marveč mora preiti volilna borba na velike politične skupine, osnovane po zakonu. Z ustvarjanjem takih strank se ne ruši narodno in državno edinstvo, nego nasprotno, ono se s tem samo utrjuje in krepi. Bil sem lansko leto v Ameriki in sem preučeval tamošnje strankarske razmere. Ameriški parlament bi bil isto, kar je bil nekdanj avstrijski, v katerem je vsak narod, vsaka verska skupina imela svojo politično stranko, ako bi ne bilo obeh velikih vsedržavnih strank, ki se menjavata na oblast. Vse, kar sem videl v Ameriki, je utrdilo mojo vero

v pravilnost onih odredb naše ustave, ki določajo, da ne more biti političnih združenj na plemenski, verski ali pokrajinski osnovi v duhu nekdanjih političnih strank.

Na vprašanje poslanca Baričevića, kaj pravi k temu ministra dr. Korošec in dr. Spaho, je odgovoril predsednik vlade dr. Stojadinović: «Dr. Korošec in dr. Spaho popolnoma soglašata s tem, kar sem tu povedal, kajti predsednik vlade govori vedno v imenu celotne vlade. Vlada je preprečena, da saou velike stranke lahko koristijo narodu in državi. Vlada pa ne želi, da bi se sama neposredno vmešavala v to reč, ker ne želimo ustanavljati strank od zgoraj. To prepuščamo narodu in vani, političnim ljudem iz naroda, da to storite, kadar in kako: sami smatrate za potrebno. Toda razume se, vse v mejah zakona.

Vladna večina je z odobravanjem sprejela izvajanja predsednika vlade. Sledi to je glasovanje o proračunu in je narodna skupščina predlog dvanajstin in finančni zakon v načelu odobrila s 190 proti dvema glasovoma. V ponedeljek se je potem ves dan vršala podrobna razprava o proračunu in so bili proračunske dvanajstine in finančni zakon dokončno izglasovani v skupščini z 218 proti enem glasu. Drugi opozicijski poslanci se glasovanja niso učeležili. Proračun pride zljaj še pred senat.

Ureditev plačevanja kmetijskih dolgov zadrugam

Kakor smo že svoječasnoročali, je izvzela dopolnitev uredbe o zaščiti kmeta z dne 2. februarja letošnjega leta od zaščite dolgove kmetov pri kmetijskih zadrugah, tako da niso več zaščiteni oni kmečki dolžniki, ki imajo svoj dolg pri kmetijski za-

drugih. Ob koncu marca je izšel nato pravilnik k uredbi, ki določa, katere zadruge so izvzete iz zaščite in kako bodo te zadruge izterjevale svoje terjatve, nastale pred 20. aprilom leta 1932, od svojih dolžnikov kmetov. Da ne bi morda posamezne zadru-

ge zlorabljalje ukinjenja zaščite kmečkih dolžnikov ali bi celo brezobzirno izterjevale dolgove od kmetov, je morala vsaka zadruga na zveza predložiti ministrstvu v odobritev plačilni načrt, kako bo polagoma izterjevala kmečke dolgove. Vse tri zadrugne zveze naše banovine so predložile skupen odplačilni načrt, ki ga je ministrstvo za kmetijstvo odobrilo in ki je dobil obvezno moč dne 20. t. m.

Za kmeta dolžnika velja po tem načrtu oni kmet dolžnik, ki je užival zaščito po uredbi z dne 3. avgusta leta 1934. Kmetom dolžnikom smejo računati zadruga od 1. januarja leta 1935. največ šeststotne obresti. Le tiste zadruga, ki imajo več kakor eno četrtno svoje obratne glavnice izposojene od drugih denarnih zavodov, smejo računati največ po 7 in pol odstotka obresti. Mimo obresti mora vsak kmet dolžnik po zdaj veljavnem odplačilnem načrtu vračevati vsako leto del glavnice, katere odstotek se vsako leto veča, tako da doseže od enega odstotka v l. 1935. v zadnjem (dvanajstem) letu 1946. 16 odstotkov. *Obresti kakor odplačila na glavnico mora plačati dolžnik vsako leto najkasneje do konca novembra. Če dolžnik ne plača obresti in odplačila na glavnico v teku treh mesecev po zapadlosti (torej do konca februarja prihodnjega leta), izgubi pravico ugodnosti, ki jih nudi z dvanajstletnim odplačevanjem zadruga. Od takega dolžnika lahko izterja zadruga ves dolg s pomočjo sodišča in mu lahko proda posestvo. Ako zadruga ugotovi, da dolžnik prodaja ali pušča svoje premoženje ali pa se še naprej zadolžuje, tako da bi nastala nevarnost za povračilo dolga, izgubi dolžnik pravico do ugodnosti. Zadruga mora dolžnika o tem pisмено obvestiti. Dolžnik ima pravico pritožiti se v teku 15 dni proti odločbi zadruga na pristojno revizijsko zvezo, ki odloča dokončno. Važen je člen 8. odplačilnega načrta, ki določa, da se smejo obresti, ki bi jih bil moral plačati dolžnik do 15. decembra leta 1934., izterjati 15 dni po objavi plačilnega načrta v »Službenem listu« prisilno od*

dolžnika. To se pravi, da imajo zadruga pravico tožiti in če je treba z rubežnijo in prisilno prodajo izterjati do 15. decembra 1934. dolžne obresti od vseh tistih dolžnikov, ki bi do 5. avgusta letos ne plačali dolžnih obresti. Prisilno izterjevanje dolžnih obresti je sicer pravica zadruga, toda prav malo verjetno je, da bi gnale zadruga kmeta pred jesenjo na plačilo, saj zdaj nima kje vzeti denarja, ko še ni spravil pridelkov. Če kmečki dolg pri zadrugi ne presega 6000 Din, mora dolžnik vrniti dolg v štirih zaporednih letnih obrokih s pripadajočimi obrestmi vred do konca novembra vsakega leta. Ta odločba je precej trda, ker pač večina kmečkih dolgov pri naših podeželskih denarnih zavodih ne presega te vsote in bo v današnji gospodarski

stiski kmet s težavo odrajtal tako velike vsote naenkrat.

Vse to velja za vse dolžnike kmete, ki imajo svoje dolgove pri zadrugah, včlanjenih pri Zadrugni zvezi, Zvezi slovenskih zadrug in Zvezi gospodarskih zadrug za Jugoslavijo, vse v Ljubljani. Ne nanašajo pa se te določbe na kmečke dolgove pri ostalih denarnih zavodih, za katere veljajo nasproti kmetom dolžnikom še zmerom predpisi uredbe o zaščiti kmeta z dne 3. avgusta leta 1934., ki kakor znano določa prav tako dvanajstletno odplačilno dobo, vendar pa so določbe glede izgube zaščite mnogo bolj mile kakor pri načrtu za odplačila dolgov pri zadrugah.

Novi volilni zakon bo zopet uvedel tajno glasovanje

«Obzor» poroča, da bo vlada dr. Stojadinovića v najkrajšem času sestavila predlog novega volilnega zakona, za katerega vlada veliko zanimanje v najširši javnosti. Po navedah lista bo vlada najprej preučila splošno razpoloženje v državi in nato na podlagi tega sestavila načrt in ga predložila skupnemu odboru narodne skupščine in senata.

Zatrjuje se, da bo novi zakon spet uvedel tajno glasovanje, ker se je pokazalo, da javno glasovanje ni nikaka ovira za zmago opozicije. Ni pa še gotovo, na kakšni osnovi bo sestavljen novi volilni zakon. Glavno vprašanje, o katerem še ni odločitve, je, ali naj ostanejo tako zvane nacionalne odnosno vsedrjavne kandidatne liste, tako da ne bi bilo mogoče postavljati kandidatnih list samo za nekatere pokrajine. V tem primeru bo še nadalje ostala v veljavi določba, sedanjega volilnega reda, da morajo biti postavljeni kandidati v večini banovin odnosno v večini

srezov v državi. Politiki se zavzemajo za takšen volilni način in opravičujejo to s tem, da se ne sme omogočiti cepitev moči in da se mora onemogočiti, da bi pri volitvah ožje krajevne koristi prevladoval nad splošnimi državnimi. Politike tudi zanima, ali bo uveden sreski volilni način ali pa način okrožnih kandidatnih list na osnovi proporcionalne (sorazmerne) razdelitve mandatov.

Politični pregled

«Echo de Paris» piše o Mali antanti in nevarnosti, ki bi nastale, če bi se v Avstrijo vrnil Habsburžani. Med drugim pravi,

da bi upostavitev Habsburžanov na Dunaju pomenila vojno,

ker je nedvomno, da bi Habsburžani hoteli spet obnoviti staro cesarstvo. Sam Schuschnigg se je že izrazil v tem smislu. List pravi,

Faraonov dedič

43

Kakor že vemo, je Sodnik prinesel s seboj iz Nilove doline nekaj pušk in revolverjev. Orožje je razdelil med kraljeve stražnike. Ti so se v prav kratkem času naučili uporabljati novo orožje in so se ga že znali spretno posluževati, čeprav ne moremo reči, da bi bili mojstrski strelci. Hudales jih je poklical k sebi in jim velel, naj namerijo orožje na Kopta, ki je zmerjal vsevprek in kar besnel.

«Uasif el Hajat, ti si nas prisilil do skrajnosti», mu je odločno zaklical. «Trenutno razburjenje med ljudstvom hočeš izrabiti za svoje namene. Odločil si se za nasilje. Prav! Tudi mi bomo odgovorili z nasiljem. Takoj ukaži svojim pristašem, naj odidejo s tega trga. Mi se bomo potem umaknili v svetišče in potrpežljivo čakali, kaj nam prinese bodočnost. Če pa pride do boja, preden se bo izvršilo vse, kar zahtevam, ali če zapazim najmanjše znake sovražnosti, bom ukazal brez pomišljanja streljati nate. Zapomni si to in ne pozabi, da je tudi tvoj sin ujetnik!»

Uasif el Hajat je prebledel in se ugriznil v ustnice. V očeh se mu je bliskalo sovraštvo do Hudalesa, ki ga je po njegovem mnenju izdal. Toda hkratu je bil tudi prepričan, da bo Slovenec svojo grožnjo izpolnil, če se mu ne bo takoj pokoril.

Zato je naročil poglavarjem Skobčevega okraja, naj store vse, kar od njih zahteva. Potem je prekrižal roke na prsih in na videz mirnodušno gledal predse. V njegovih notranjosti pa je nedvomno vse kar kipel.

Tudi kralj Meri se je nekaj časa upiral. Ni se hotel ukloniti zahtevam svojih tovarišev in na vsak način je želel odložiti krono. Šele ko so se začele vnete prošnje izpreminjati v očitke in grožnje, se je, čeprav nerad, vendarle vdal. Odobril je Hudalesove sklepe. Toda vse veselje mu je izginilo z obraza. Ves pobit se je umaknil v svetišče, da bi v samotni celici zbral svoje misli in občutke ter jim spet zagospodoval.

Tako sta se torej ločili obe stranki, sicer z glasnim mrmranjem na obeh straneh, a vzhic temu brez zmede. Četrto ure nato so bili kraljevi zvesti pristaši že sami na trgu.

Ker je vse kazalo, da vladne palače ne bo mogoče braniti, je ukazal veliki duhoven prenesti iz nje v notranjost okrogle gore vse, kar je bilo pomembnejšega, zlasti pa starinske listine. Hkrati so napravili tudi nasipe okoli templja, da bi imeli ob nenadnem napadu zasilno utrdbo, preden bi se mogli umakniti v notranjost.

Zvečer so potem Kopta izpustili. Zahteval je, naj mu vrnejo tudi sina. Toda to zahtevo so mu s kratkimi besedami odločno odbili. Zato je ošinil kralja in njegove svetovalce z zaničljivimi pogledom in se obrnil, ne da bi jim privoščil še kakšno besedo.

Slovenskemu učenjaku pa je pokazal pest in mu zaklical:

«Res, še desetkrat bolj pa sovražim tebe, ti kača strupena, kakor potomce izdajalskega Nebsenija! Boj se, da ne padeš v moje roke! Strašne smrti bi umrl!»

Hudales je samo zaničljivo zamahnil z roko, kakor bi hotel reči, da se za take besede nič ne zmeni.

Tedaj pa se je Kopt še bolj ujezil. Obrnil se je proti Hudalesu in trikrat pljunil predenj na tla.

To je bilo našemu prijatelju že preveč.

Planil je k Uasifu el Hajatu in ga s tako silo sunil v brado, da se je zvrnil po tleh.

«Dobro! Dobro!» so zaklicali vladarjevi spremljevalci. «Prav si storil!»

In še celo sam kralj Meri se je žalostno nasmehnil.

Naslednje dni sta izrabili obe stranki, da sta se utrdili.

Tudi Koptovi pristaši so namreč napravili nasipe okoli vladnega poslopja, kakor bi se bali, da jih kraljevi ljudje ne bi napadli.

To je bilo v bistvu docela odveč, toda Uasif el Hajat se je dobro zavedal, da ne sme pustiti svojih ljudi, da bi preveč premišljali o položaju in da jih mora zato zapostiti, če noče izgubiti večine. Pripravljanje za boj se mu je zdelo najprimernejše sred-

da bodo resni in odločni voditelji Male antante znali preprečiti habsburške nakane. Iz Londona poročajo, da se je Anglija odločila za odločno posredovanje v abesinsko-italijanskem sporu.

Angleški poslanik v Rimu Drummond je dobil nalog, da poseti Mussolinija in mu sporoči, da je angleška vlada v skrbeh zaradi italijanskih načrtov proti Abesiniji. Drummond je nasproti Mussoliniju med drugim izjavil, da Anglija ne more pristati na

politično nadzorstvo Italije med Abesinijo, ki ima dolge, skupne meje z angleškimi kolonijami v Afriki.

Kakor poročajo iz Aten, se vrše v Grčiji velike priprave za ljudsko glasovanje, ki se naj izreče za monarhijo ali proti njej.

Po mnenju grške vlade se bo ogromna večina grškega naroda izjavila za vzpostavitev monarhije. Bivši grški kralj Jurij, ki je zdaj v Londonu, je že izjavil, da je pripravljen vrniti se na grški prestol.

Razveljavljen odlok o razpustu Prosvetnih zvez v Ljubljani in Mariboru

Kakor je znano, je februarja leta 1933, tedajni ban dr. Marušič razpustil Prosvetne zveze v Ljubljani in Mariboru z vsemi včlanjenimi društvi. V odloku je bil razpust utemeljen s tem, da sta obe zvezi prekoračili svoji delovni območji in razvijali delovanje proti obstoječemu tedu v državi. Ministrstvo za notranja dela je odlok bana z nekaterimi izpremembami potrdilo.

Zdaj je notranji minister dr. Korošec z odlokom z dne 15. t. m. razveljavil razpust obeh Prosvetnih zvez in vseh v njih včlanjenih društev. V razlogih navaja minister,

da se je pri ponovni preučitvi svoječasnih pritožb prepričal, da se pred razpustom omenjenih zvez niso upoštevali bistveni predpisi upravnega postopka in se tudi niso zadosti preučila dejstva, ki so bila odločilna za presojo razpusta.

Banska uprava v Ljubljani je na podlagi te ministrove odločbe obvestila obe Prosvetni zvezi in preko sreskih načelnikov vsa v njih včlanjena, polnomočno razpuščena društva, da je razpust razveljavljen in da se sme v teh društvih v smislu njihovih pravil obnoviti društveno delovanje.

rih stotov (prejšnje leto 638.300), na Zedinjene države pa 408.000 (363.000). Medtem ko se je ameriška produkcija piva lani povečala za 28%, se je pridelek hmelja dvignil le za 12,5%. Po ameriških vesteh letos ni računati z nadaljnjim povečanjem zasajene površine, ki se bo morda še zmanjšala. Nemčija je lani pridelala 134.310 starih stotov (prejšnje leto 166.338). Lani je svetovni pridelek hmelja presegal rabo hmelja za 100.000 starih stotov. Navzlic temu so znašale ob koncu letošnjega junija razpoložljive zaloge hmelja na srednjeevropskem trgu le okrog 8000 starih stotov, v Angliji 30.600, v Ameriki pa od starih letin 80.000 bal.

Poročilo navaja, da so zaloge pri pivovarstvih najbrž manjše kakor v prejšnjih letih, tako da bodo pivovarne navezane na nov pridelek. Zlasti v Nemčiji, kjer je bil lanski pridelek slab (124.000 starih stotov nasproti potrebi 173.000 starih stotov), so se zaloge pri pivovarstvih precej skrčile. Površina nasadov bo v Nemčiji znašala letos 9300 ha (prejšnje leto 9600 ha, leta 1933: pa 8000) in je pričakovati letino v višini 150 do 160 tisoč starih stotov. Ker pridelek ne bo zadostoval za domačo potrebo, že mislijo na povečanje površine.

Celotna površina hmeljskih nasadov v Evropi se je lani povečala od 34.750 na 37.980 hektarov, svetovna površina nasadov pa od 48.100 na 53.660 ha in je tako prekoračila obseg iz leta 1931.

Ker se pije več piva, se porabi več hmelja

Nürnberška tvrdka Barth je izdala za lansko leto obširno letno poročilo s podatki, ki se nanašajo na izdelovanje piva in porabo hmelja. Po tem letnem poročilu je znašala svetovna poraba piva v lanskem letu 185,5 milijona hektolitrov nasproti 170,6 milijona hektolitrov v letu 1933. in 156,7 milijona hektolitrov v letu 1932. Nasproti letu 1933. znaša torej povečanje skoro 9%, nasproti letu 1932. pa 18%. Lista držav, ki zaznamujejo povečanje porabe in izdelovanja piva, se je

spet razširila. Seveda pride največji delež pri povečanju rabe na Zedinjene države, kjer se je raba piva dvignila od 39 na 50 milijonov hektolitrov in se za letošnje leto računa z rabo 58 milijonov hektolitrov. Tudi raba piva v Nemčiji se je dvignila za 7,7%.

Svetovni pridelek hmelja ceni tvrdka Barth za preteklo leto na 1.161.500 starih stotov po 50 kg nasproti 1.038.700, 839.200 in 969.700 starih stotov v prejšnjih treh letih. Na Evropo pride od lanske produkcije 713.800 sta-

DOPISI

LJUTOMER. V nedeljo 4. avgusta bo v tukajšnji sokolski dvorani ob 16 uri koncert slavniških Trboveljskih slavčkov, najboljšega mladinskega zbora v naši državi. Ta zbor je bil deležen priznanja tudi v tujini, tako na Dunaju, v Pragi in drugod. Cena vstopnic običajna. Prodaja vstopnic v naprej v Vilarjevi trgovini. Pridite v obilnem številu, da

stvo za ta namen. In še en vzrok je imel. V dnu srca so se mu začele buditii slutnje, da se svojih beduinskih zaveznikov, ki jih je tako vneto pričakoval, ne bo z lahkim otresel.

Bal se jih je že v naprej. Sicer to sam pri sebi tajil, toda nemiren je bil vzlic temu. Zaveš, da bo imel vsaj eno zavetje — utrajeno vladno poslopje — ga je nekoliko potolažila. Pri tem pa ni pomislil, da se ti slabotni nasipi ne bodo mogli upirati niti prvemu naskoku v boju izurjenih Beduinov.

Takšen je bil položaj, ko je Krvavi jastreb opazoval življenje in vrvenje v oazi z visoke skale. Z zaničljivim režanjem se je potem spet skrtil in se naposled vrnil k šejku, da mu pove razveseljivo novico.

Vodja puščavskih roparjev je dal takoj znamenje za odhod.

Čez nekaj ur so stražniki pred oazo že opazili bližajoče se Beduine. Preden je Kopt zvedel, da prihajajo, so bili že v kotlini pred oazo.

Sel jim je naproti. Šejk ga je pozdravil s prekipevajočo prijaznostjo in mu s sladkimi besedami povedal, da soglašajo z dogovorom, ki ga je bil Uasif el Hajat sklenil s Krvavim jastrebom in da se ga bo tudi držal. To je bila seveda sama laž.

Toda prebrisanemu šejku se je zdelo pametneje, da ostane v prijateljskih stikih z

eno stranko vsaj tako dolgo, dokler si druge ne podjarmi. Saj bo potem še zmeraj dovolj časa, da pokaže svoj pravi obraz, kajti vzlic boljšemu orožju, ki so ga imeli njegovi ljudje, bi mu utegnili delati Rometi gosti pregla-vie, če bi nastopili složno.

Sicer pa ni bilo težavno uganiti skrivnih namenov beduinskega voditelja. Vzlic ljubeznivosti mu je sijal ponos in prezir iz oči. Uasif el Hajat je bil pa preveč zaposlen s svojimi mislimi in skrbmi, da bi bil to opazil.

Ko je Kopt zagledal Senusijca Selima, ki je tudi prišel v oazo, se je zdrznil in žile na sencih so se mu od jeze napele. Toda takoj se je zavedel. Tudi njemu je ponudil roko, čeprav ga je nedavno skoraj pognal pri piramidi v smrt. Že iz domovine je bil vajen, da so si smrtni sovražniki, če je bilo potrebno, segali v roke, zraven pa premišljali, kako bodo drug drugega spravili s sveta.

Zdaj so sklenili, da se bodo Beduini utaborili zunaj oaze in jo šele v zavetju noči zasedli. Takrat se bodo splazili v bližino sve-tišča, v jutrnem mraku pa bodo kraljeve pri-staše napadli. Uasif el Hajat je namreč Beduinom takoj pojasnil, da so glede vode do-cela odvisni od kralju zvestih prebivalcev, ki imajo ognjeniško žrelo z izviri v oblasti. Ra-zen tega so prav za prav samo prebivalci Skobčevega okraja dobro poznali Koptove načrte. O vseh drugih je Kopt mislil, da se mu bodo morda v poslednjem trenutku uprli in je moral na to tudi računati.

Vrnil se je torej v oazo, da pripravi na tihem vse potrebno za prihod Beduinov. Poslal je v taborišče nekaj svojih zvestih za-upnikov, da bodo služili Beduinom za vod-nike po temnih ulicah. Vsem drugim je ve-lel, naj gredo domov in naj počakajo do jutra. Sam pa se je s svojimi najzvestejšimi umaknil v vladno palačo, da bi za njenim obzidjem počakal konec jutrišnjega boja.

S ponosnim obrazom in zmagovalnim pogledom je segel poglavarju Skobčevega rodu v roko preden se je umaknil v svojo sobo. Toda ko je legel, je iznenada izginila vsa njegova samozavest. Težke, moreče skrbi so mu pregnale spanec. Temna slutnja usode, ki mu je grozila, ga je obšla, da, skoraj groza ga je postalo visokih načrtov, ki jih je sam koval in se zanje zavzemal. Nekaj kakor slabotna sled kesanja se je zbudilo v njegovem srcu. Res, noč je samo poštenjakom prijateljica!

Medtem ko je strmel z izbuljenimi očmi v temo pred sabo, so zunaj že korakali Beduini po ulicah oaze Tuata. Saj žal ni bilo prvič, da so se ti razbojnikji kakor mačke ponoči vtihotapili v mirno naselje in potem z novim dnem pripravili nič hudega slutečim prebivalcem strah in gorje.

Krvavi Jastreb in njegov šejk sta bila med prvimi, ki so stopili v srečno oazo.

(Dalje) — „Grajski vitez“ na 8. strani.

slišite siromašne rudarske otroke, kako lepo znajo zapetiti!

TRBOVLJE. Banska uprava je poslala v Trbovlje 5000 kg fižola, ki se deli med najsiromašnejše prebivalce. Če bodo imeli rudarji tedensko samo po dva šihata, bo treba še večkrat takih podpor.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na ljubljanskem sejmu so bile za kilogram žive teže nastopne cene: volom Ia 3.50 do 4, IIa 2.75 do 3.50, IIIa 2 do 2.75, kravam debelim 2 do 3.50, klobasaricam 1.50 do 2, teletom 4.50 do 5.50 Din. Prasci so bili po 85 do 130 Din in konji po 500 do 3500 Din za glavo. — Na sejmu v Kranju so se prodajali: voli Ia po 4.50, IIa po 4, IIIa po 3.75, krave Ia po 4, IIa po 3.50 in IIIa po 3, telice po 3.75, krave Ia po 4, IIa po 3.50, in IIIa po 3, telice po 3.75, teleta po 6 Din za kilogram žive teže.

Sejmi

- 28. julija: Dolnja Lendava;
- 29. julija: Kostanjevica ob Krki, Kostrivnica, Lukovek, Ormož, Prelog, Smartno pri Litiji;
- 31. julija: Dol pri Hrastniku, Konjice, Marenberg, Sv. Lovrenc v Slovenskih goricah, Zagorje (srez Šmarje).
- 1. avgusta: Pišce, Ponikva, Črnomelj;
- 2. avgusta: Dravograd, Sv. Lenart v Slovenskih goricah;
- 3. avgusta: Čakovec, Videm ob Savi.

Drobne vesti

— Čebelarji tečaj na banovinski kmetijski šoli na Grmu bo v soboto 27. t. m. od 9. do 12. in od 14. do 17. Dnevni red: poletna opravila v čebelnjaku, vsajanje in združevanje rojev, vzgajanje matic, vzimovanje čebel in čebelne bolezni in sovražniki. Vabljenil! — Češkoslovaški hmeljski nasadi trpijo zaradi suše. Združenje hmeljarjev v Žatcu poroča, da je bilo pretekli teden razpoloženo na hmeljskem trgu čvrsto pri ceni 1600 do 1700 češkoslovaških kron za 50 kg. Okrepitev cen pa ni toliko posledica majhnih zalog in večje rabe piva zaradi vročine kakor posledica dnevno slabših upov na novo letino.

Iz popotnikove torbe

Proslava 60letnice Kola jahačev in vozačev

Ljutomer, julija.

Kolo jahačev in vozačev v Ljutomeru, ki ima za razvoj in sloves konjereje na Murskem polju velike zasluge, slavi letos 60letnico obstoja. Zato pripravlja za 15. do 18. avgusta velike jubilejne konjske dirke. Delo kola je dobilo najvišje priznanje s tem, da je Nj. Vis. knez namestnik Pavle blagovolil prevzeti pokroviteljstvo te prireditve. Program je obširen in pester. Za 15. avgusta so določene naslednje dirke: 1.) enovprežna dirka za dveletne konje na 1400 m; 2.) enovprežna heatska vožnja (dve zmagi v treh vožnjah) za 4- do 12letne konje na 1600 m; 3.) enovprežna dirka za triletnje konje na 2000 m; 4.) dvovprežna dirka za 3 do 12 let stare konje (vozile bodo žene in dekleta rejcev) na 2400 m. Dne 17. avgusta bo v Ljutomeru premiranje konj. Takrat se bo videl tu najboljši in najboljši plemenski material murske konjereje.

Dne 18. avgusta bo glavni dan proslave. Po sprejemu gostov pri jutrnjih vlakih bo velik spreved na Cven, nato tam razstava premiranih konj, ob 12. skupen obed, zatem uporabnostna preizkušnja ameriških kasačev v kmetijskem gospodarstvu in naslednje dirke: 1.) enovprežna dirka za triletnje konje na 2200 m; 2.) jugoslovski kasaški derby na progi 3300 m, ki se bo vozil prvič na Ljutomerskem dirkališču (nagrade 10.000, 3500, 2000, 1500, 1000 in 2000 Din odgojitelju zmagovalca, ako je dotični zasebni gojitelj in jugoslovski državljan); 3.) enovprežna dirka s plemenskimi kobilami vseh starosti (vozili bodo kmečki konjerejci, stari nad 55 let, na 2000 m; 4.) jahalna dirka za konje ameriške pasme na 1600 m; 5.) enovprežna dirka za 4 do 12 let stare konje, ki so v mitingu vsaj enkrat dirkali, na 2400 m; 6.) dvovprežna dirka za 3 do 12 let stare konje na 2800 m. Vse dirke bodo odprte za konje, vzgojene v Jugoslaviji. Konji kmečke reje bodo imeli popuste.

Proga je podaljšana in na novo urejena. Prijave do 8. avgusta na blagajnika Franca Žitka v Ljutomeru. Zanimanci izvedo podrobnosti pri kolu. Polovična vozna cena za 18. avgusta je dovoljena.

Nočni požar v Sodražici

Sodražica, juliji.

Predzadnji četrtek ponoči sta zbudila tržane, ki so bili že pri počitku, gasilski rog in plat zvona. Iz neznanega vzroka je začela goreti hiša posestnika in čevljarskega mojstra Jožeta Vesela. Poslopje je stalo tik drugih gospodarskih poslopij, izmed katerih so krita nekatera še s slamo odnosno deščicami. Domači gasilci so takoj začeli gasiti. Na pomoč so prihiteli tudi gasilna društva iz Jurjevice, Zamostca in od Sv. Gregorja. Ker je bila poleg hiše tudi shramba, polna krme, ni uspelo gasilcem rešiti goreče hiše, pač pa so ogenj omejili. K sreči je bilo mirno vreme. Kakor vedno so se tudi tokrat izkazale trške mladenke in žene, ki so neutrudljivo donšale vodo iz vodnjakov, dokler niso začele delovati gasilne brizgalne.

Prizadeti pogorelec, oče številne neprekrbljene družine, ima občutno škodo, ker so mu zgorele hiša, vsa obleka in krma. Gasilcem se je posrečilo rešiti le živino. Škoda bo le delno poravnana z zavarovalnino. Upamo, da mu bodo priskočili na pomoč tudi tržani.

Staro mater so zaprli med živino

Sv. Jakob v Slovenskih goricah, julija.

Oblastva so te dni v Zgornjem Jakobskem dolu uvedla preiskavo proti zakoncema Ivanu in Ljudmili Frasovima zaradi nečloveškega postopanja z materjo odnosno taščo 66letno Frančiško Rakovčevo, ki je 6. julija umrla. Po njeni smrti so se začele širiti govornice, da je umrla zaradi grdega ravnanja in pomanjkanja. Govornice so prišle do orožnikov, ki so na podlagi izpovedb številnih prič dognali nastopne strašne reči:

Frančiška Rakovčeva je pred leti izročila svoje posestvo hčerki Ljudmili, poročeni Frasovi. Huda bolezen zaradi odprtih nog je starko prikovala na posteljo, da se ni mogla sama niti čistiti. Namesto da bi bolnici stregli, so jo domači nekega dne meseca januarja enostavno spravili v hlev med živino in jo pustili ležati na otepu slame. Nihče se ni več brigal zanjo, le hrano so ji še dajali.

V nepopisni nesnagi je ležala v gnoju brez odeje in potrebne obleke. Rane so se ji zaradi nesnage zgnobile in začela je pri živem telesu gniti. Do marca so jo pustili v hlevu, potem pa je še tu zanjo zmanjkalo prostora. Marca je kupil posestnik Fraso kravo in starčka se je morala umakniti živali v listnjak. Hlapec, ki je služil pri Frasu, je pripovedoval orožnikom, da ji po tri dni niso dajali jesti, na prošnje pa so ji odgovarjali s psovkami in udarci. Mnogokrat ji je hlapec dajal kruha, da je potolažil najhujši glad zapuščene ubožice. Noge so ji v mrazu zatekle in porčnele in iz odprtih ran je neprestano tekel gnoj. Posušila se je do kosti.

Bolne starke so se naposled domači toliko usmilili, da so jo prenesli v majhen prostor poleg sobe. Tu je bila spet prepuščena sama sebi. Vedno bolj je slabela in šele nekaj dni pred smrtjo so jo prenesli v sobo in jo položili na posteljo, kjer jo je odrešila smrt trpljenja. Soseba, ki je prišla mrtvo pripravljat za oder, je pripovedovala orožnikom, da so se črvi kar vsuli iz razjedene telesa, ko so ga dvignili s postelje.

Hči pokojne in njen mož sta orožnikom priznala, da sta pregnala mater v hlev, ker je zaradi bolezni v hiši nista mogla več trpeti. V hlevu sta jo pustila do marca, dokler ni tam zmanjkalo prostora, ker je zet kupil kravo. Mati se je morala umakniti v listnjak, kjer je ležala do meseca julija, potem pa jo je spet prenesel v hišo. Ne priznavata pa, da sta jo pretepala in ji nista dajala jesti. Oblastva so naznanila primer mariborskemu državnemu tožilstvu.

Požig v Zameškem

Skocijan pri Mokronogu, julija.

Prejšnji četrtek popoldne je nastal požar pri posestniku Francu Jordanu s Čistega brega, in sicer na njegovi drugi domačiji, ki jo ima v Zameškem. Goreti je začelo v poslopju, kjer je imel žitnico in klet. Sosedje so kmalu prihiteli na pomoč in začeli gasiti. Zlasti so skušali obvarovati blizu stoječi pod s hlevom in hišo. Bili so že prepričani, da je nevarnost odstranjena, ko je zdajci silen plamen planil iz obširnega poslopja, v katerem je imel posestnik Jordan slamo, mnogo suhega lesa in hlev. Ljudje, ki so bili na strehi tega poslopja, so se komaj rešili. Silnemu ognju se ni mogla ustaviti blizu stoječa hiša, v kateri zdaj nihče ni stanoval.

Gasiti so prišli gasilci z Rake z ročno brizgalno, iz Dobrove z motorko in iz Kostanjevice. Posrečilo se jim je ogenj omejiti. Gorelo je še ponoči, tako da so morali gasiti vso noč. Neesrečni gospodar trpi zelo veliko škodo.

Ogenj je bil skoro gotovo podtaknjen. Ljudje so videli tik pred požarom nekega sumljivega moškega. Orožniki so ga prijeli, pa mu niso mogli dokazati požiga.

Toča je vse uničila

Vitan pri Središču, julija.

Pretekli četrtek popoldne je prihrumela nad nas silna nevihta s točo, ki je padala brez presledka več kakor pol ure in tako uničila vse nade kmetovalcev v dober pridelek. Toče v debelosti orehov je padlo toliko, da je bila zemlja kakor s snegom pokrita in se je v jarkih, kjer jo je voda skupaj znesla, še drugo jutro našla v kupih. Sadje, ki je letos dobro kazalo, je zdaj toča zbila z listjem vred z drevja. Tudi turščica je uničena in ovsna ne bo. Kjer je bila na njivah požeta pšenica, ji je toča sklestila klasje. Ljudstvo je nujno potrebno pomoči.

Domače novosti

* *Naši kmetijski strokovnjaki pojdejo na Oplenac in v Južno Srbijo.* Društvo kmetijskih strokovnjakov dravske banovine priredi v začetku septembra sedemdnevno potovanje v Srbijo: romanje na Oplenac v zvezi s kmetijskim poučnim izletom v kraje Južne Srbije. Odhod 1. septembra ob 20. iz Ljubljane, povratek 8. septembra ob 9.37 dopoldne v Ljubljano. Izletniki se bodo ustavili v tehle krajih: na Oplencu zaradi poklopa: ve na grobu velikega kralja in ogleda dvorskih posestev z vinskimi kletmi, v Večcu zaradi ogleda tamošnje zadruge, v Skoplju, v Tetovem, v Gostivaru, v Mavrovih Hanovih, v samostanu Sv. Jovana Bigorskega, v Debru, v Strugi, v Ohridu, v samostanu Sv. Nauma, v Bitolju, v Prilepu in v Velesu, dalje v Nišu, v Niški Banji in Beogradu v svrhu ogleda raznih gospodarskih naprav in drugih zanimivosti, v Resanu zaradi ogleda znamenitih sadovnjakov, v Zemunu v svrhu ogleda znane tvornice sekta in kletarstva. Potovali bodo z vlakom (III. razred) in delno z avtobusi. Cena znaša 1350 Din za osebo za prevoz s popolno oskrbo. V tej vsoti so zapopadeni: znižana vozna cena za vlak iz Ljubljane v Skoplje in nazaj, krožna potovanja z avtobusi, stanovanje in hrana v dobrih gostiščih, vse takse in napitnine. Izlet bo vodil turistični strokovnjak. Izleta se morejo udeležiti društveni člani, a če bo kaj mest na razpolago tudi nečlani (prvenstveno ugledni kmetovalci in prijatelji kmetijske stroke). Rok za prijave je do 6. avgusta. Zaradi velikega zanimanja naj se vpošljejo prijave čimprej na naslov društva, Ljubljana, Knafljeva ulica 9, ker je udeležba številčno omejena. Neobvezne prijave se načelno ne bodo upoštevale.

* *Članstvo OUZD in pritožbe glede zdravstvene službe.* Okrožni urad za zavarovanje delavcev opozarja na nastopno: Prosimo zavarovano članstvo, da pošilja morebitne pritožbe glede zdravstvene službe zmerom najprej na najbližjo izpostavo. Izpostava bo najhitreje ugotovila dejanski stan in odstranila zapreke in nesporazume, ki se pojavijo. Pritožbe, vložene na okrožni urad, ne morejo biti hitro rešene, ker mora urad šele po izpostavi ugotavljati, koliko so pritožbe upravičene. Opozarjamo pa vse člane, da urad priznava stroške za neuradove zdravniške samo v res nujnih in neodložljivih primerih, kjer bi čakanje na uradovega zdravnika imelo slabe posledice na zdravstveno stanje zavarovanca. Urad priznava take stroške izključno samo za prvo ordinacijo. Zato naj se bolniki zmerom poslužujejo samo uradovih zdravnikov, četudi so pritožbo vložili, ker bi moral urad vse druge stroške po zakonu odkloniti.

* *Novo šolsko leto na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se začne 15. septembra.* Sprejme se 30 učencev. Vsi učenci stanejo v zavodu, kjer imajo vsi ostri sinovi kmečkih staršev, ki bodo ostali po končanem šolanju na kmetijah. Svoje ročno pisane prošnje, kolkovane s 5 Din, je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu najpozneje do 15. avgusta. Prošnji je priložiti krstni list, domovnico, zadnje šolsko izpričevalo, izpričevalo o nravnosti pri onih prosilcih, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, izjavo staršev odnosno varuha (kolek 2 Din), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja, obvezno izjavo staršev ali varuha (kolek 2 Din), ki se potegujejo za banovinsko ali kako drugo štipendijo, da bo njih sin

ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev. Navesti je tudi točen naslov in zadnjo pošto. Starost najmanj 16 let in z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Oskrbnina znaša od 25 do 300 Din mesečno po premoženjskih razmerah prosilca in se plačuje naprej. Prosilci za banovinska znižana mesta morajo priložiti davčna ali občinska potrdila o velikosti posestev in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer. Taki prosilci naj prosijo za podporo še sreski kmetijski odbor in naj predložijo prošnjam za sprejem v kmetijsko šolo izkazila o višini prispevkov kmetijskih odborov. Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovenščine in računstva, katerega pa so oproščeni učenci absolventi dveh ali več razredov meščanske šole ali kake nižje srednje šole. Hkratu preišče njih zdravstveno stanje zavodov zdravnik.

* *Sodni svetnik Rudolf Potočnik †.* V celjski bolnišnici je umrl v starosti 62 let upokojeni predstojnik sreskega sodišča sodni svetnik g. Rudolf Potočnik iz Rogatca. Pokojnik se je rodil leta 1873. v Št. Pavlu pri Preboldu. Služboval je v Celju in nekaterih drugih krajih, potem pa mnogo let do upokojitve v Rogatcu. Bil je odločen naroden mož in prijeten družabnik. Truplo so prepeljali v Št. Pavel pri Preboldu, kjer so ga v ponedeljek položili na tamkajšnje pokopališče k zadnjemu počitku. Pokojniku bodi ohranjen časten spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

* *Proslava godu dr. Mačka v Zagrebu.* Dr. Maček se je v soboto iz Kupinca z avtomobilom pripeljal v Zagreb, da obhaja svoj rojstni dan in god. Na potu so mu priredili počastitve kmetje po vaseh, skozi katere se je vozil. Ko se je pripeljal v Zagreb, je v Meduličevi ulici izstopil iz avtomobila in šel peš domov. Po obeh straneh ulice je stal gost špalir ljudi, ki so ga burno pozdravljali. Pred njegovim domom so se ves dan vršile počastitve. Dr. Maček se je često pojavil ob oknu in dvakrat tudi izpregovoril, medtem pa je sprejemal odposlanstva z dežele in iz mesta. Na dvorišču njegove hiše je bila knjiga za vpisovanje čestitcev. Popoldne so začeli po mestu širiti letak s podpisom dr. Mačka. V njem se dr. Maček zahvaljuje za prisrčne čestitke, nato pa pravi: «Prosim vas ob tej priliki, da opustite vse nadaljnje počastitve, ko se zmrača, ker je žal v Zagrebu še vedno nekaj ljudi, ki bi hoteli kaliti te prelepe hrvatske narodne svečanosti.»

* *Izgredi v Zagrebu.* V Zagrebu so 20. in 21. t. m. slavili god in rojstni dan dr. Mačka. Pri tej priliki je prišlo do izgredov med slavitelji in nekimi nacionalisti. Pri tem so bili ranjeni in so iskali zdravniške pomoči 20. t.: Mutak Dragotin, mehanik, ranjen z revolverskim strelom v bok; Ignac Jutriša, delavec, lahko ranjen z revolverskim strelom v nogo; Jakatić Franjo, delavec, ranjen z nožem na več mestih (poškodba je huda, a ne življenjsko nevarna); Erceg Avgust, delavec, ranjen z nožem (rana je huda, toda brez življenjske nevarnosti); Uplisek Josip, delavec, lahko ranjen z nožem v bedro; Podpečan Josip, delavec, lahko ranjen s kamnom v glavo; Kalamić, mizar, lahko ranjen s topim predmetom po glavi. Dne 21. t. m. so bili ranjeni: Franjo Joahim, litograf, hudo ranjen z opeko po glavi, pa vendar brez življenjske nevarnosti; Cipek Josip, delavec, ranjen po glavi s topim orožjem (poškodba je huda, pa brez življenjske nevarnosti); Les Josip, delavec, ranjen s topim orožjem po nogi. Dne 22. t. so iskali zdravniško pomoč: Radivoje Savo, delavec, lahko ranjen s topim predmetom;

Paličić Djuro, natak, hudo poškodovan z nožem po vratu na več krajih, vendar brez življenjske nevarnosti. Netočne so vesti o razbitju kavarne Metropol in hiše ranjenega Jagodiča. Na obeh poslopih so demonstranti samo pobili šipe. Prav tako je netočno, da bi bil poškodovani Jagodič umrl za ranami. Proti voditeljem izgredov kakor tudi proti osebam, ki so gori navedene osebe poškodovale, je uvedena preiskava.

* *Gostilničarska zadruga določa vinske cene.* Zanimivo okrožnico je razposlalo članom Združenje gostilniških podjetij v Ljubljani. Okrožnica navaja, da je uprava združenja sklenila zajezi nadaljnje umazano konkuriranje in upropaščanje gostilniških podjetij. Okrožnica se sklicuje na zakon o pobijanju umazane konkurence, ki določa, da se mora smatrati za umazano konkurencio tudi primer, ako kdo oddaja blago za posebno nizko ceno, samo da privabi odjemalce. Združenje trdi, da je stanje vinskih cen nevzdržno in zato naroča svojim članom, da po 1. avgustu smejo prodajati: cviček in štajerska navadna vina najnižje po 14 Din za liter, sortirana štajerska vina najnižje po 16 dinarjev za liter, dolenska bela, bizeljska, banatska in župska najnižje po 12 Din za liter. Vsa vina čez ulico smejo biti za 1 Din cenejša. Pod omenjene cene gostilničarji ne smejo. Združenje naglašja, da bo matralo vsak prestopnik izpod teh cen za protizakonito dejanje ter se bo uprava združenja posluževala tudi vseh drugih zakonov in sredstev, ki so ji na razpolago, da prepreči brezumno in brezglavo uničevanje premoženja članstva združenja. Združenje pri tem opozarja tudi na stroga določila vinskega zakona.

* *Meščanska šola v Žalcu.* V jeseni bo v Žalcu spet odprta meščanska šola. Začasni prostori za novo meščansko šolo so na razpolago. V bodoče bo pa rešeno vprašanje na ta način, da se bo na osnovni šoli dozidalo še eno nadstropje.

* *Otvoritev novega kopališča v Kamniku.* V nedeljo je bilo otvoreno drugo kopališče v Kamniku. Letoviško mesto Kamnik se zdaj lahko ponaša, da ima dve lepi kopališči, ki bosta zadovoljili še tako razvajenega letovičarja.

* *Strela je zanetila požar.* V soboto zvečer je treščilo v Leskovcu v hišo posestnika Jožeta Dremlja, po domače Bahovca. V trenutku sta bila v ognju hiša in hlev. Prihitali so gasilci iz Višnje gore in požar omejili. Hiša in hlev sta zgorela do tal.

* *Dve žagi v plamenih.* V nedeljo zgodaj zjutraj je nastal požar v zgornjem delu žage, ki je last posestnika in žagarja Canka v Višnji vasi pri Vojniku. Na kraj požara so dospeli gasilci iz Vojnika, Nove cerkve, Gasberja in Celja ter obvarovali skladišče lesa. Ogenj je uničil na žagi vse stroje. Škoda je delno pokrita z zavarovalnino. Vzrok požara ni znan. — Približno v istem času je gorela žaga na Fužinah pri Vitanju. Kako je nastal požar, ni znano.

* *Najdeno truplo neznanega dečka.* V potoku Radolni v gozdu nad Sv. Lovrencem na Pohorju so našli truplo neznanega dečka. Deček je štel 12 do 14 let. Na sebi je imel samo kos modrega predpasnika Gré najbrže za kakšnega pastirčka, ki je postal ali žrtev nesreče ali zločina.

* *Dva požara.* V zadnjih dneh sta bila v Podgradu, občina Dol pri Zalogu, dva požara. Najprej je zgorel kozolec posestnika Janeza Pečarja. Škoda je poravnana z zavarovalnino. — Drugi kozolec je zgorel 15. t. m. ponoči posestniku Jožetu Vodetu. Ogenj je zapazil Vode sam. Kozolec je bil na samem in je pogorel do tal v pol ure. Kako je v obeh primerih požar nastal, ni znano.

18 zgradb žrtve ognja. Pri posestniku Štefanu Rozmanu v Hajdini se je vnelo gospodarsko poslopje. Zaradi soparice in sušev se je ogenj hitro širil po vasi. V četrh ure je bilo 18 poslopij v ognju. Pogoreli so Miha Zupančič, Julijana Muštafova, Frančiška Lašičeva, Rozalija Palova, Kuntigunda Zupančičeva in brata Jožef in Štefan Rozman. Dve obma posestnikoma je zgorelo vse in sta tako rekoč na beraški palici. Štirim so zgorela gospodarska poslopja. Gasit so prišli gasilci iz Ptujar, Jurjevcev, Št. Janža, Sv. Vida, Gerečje vasi in Hajdinčani. Njihovi požrtvovalnosti se je zahvaliti, da ni upepeljena vsa vas. Pri gašenju je več oseb bilo hudo opečenih. Posrečilo se je rešiti vso živino. Zgorelo je le nekaj perutnine. Ogenj so najbrž zanetili otroci, ki so se igrali z vžigalicami.

Pri požaru sta zgorela dva mlatiča. Nedavno ponoči je nastal v Zupčiji vasi ogenj v gospodarskem poslopiju posestnika Antona Osla. Poslopje je zgorelo do tal in v njem sta dva mlatiča, ki so ju najeli za nujno delo, ne da bi ju vprašali, kdo sta. Orožništvo je zdaj odgnalo njuni imeni. Nesrečni žrtvi sta delavca Frano Mlakar od Sv. Bolfenka v Hlalah in posestnik Jože Domanjko iz Sveče pri Majšpergu. Domanjko je oče petih otrok. Pretršljiv je bil prizor, ko je Domanjkova žena v strašno ožganem truplu spoznala svojo mlado moža. Posestnik Anton Osel ima veliko škodo. Zgoreli so mu 250-metrskih stotov sena, 120-metrskih stotov slame, po 30-metrskih stotov rži in pšenice, poljsko orodje, trije težki vozovi, 20-kubičnih metrov drv in poleg konj tudi svinja. Zavarovan je bil za majhno vsoto. Kako je ogenj nastal, je uganka. Na pogorišču so našli ožgano kolo, s katero so ugotovili, da je bilo to kolo ukradeno nekemu fantu, ki je vsoval pri svojem dekletu. Verjetno je, da je bil tat požigalec, izključeno pa ni, da bi bila nesrečna mlatiča po neprevidnosti zanetila ogenj.

Smrtna nesreča. Predzadnjo nedeljo jutraj se je pripetila v tvornici na Jesenicah huda nesreča. Kurjač Matevž Tomažin, star 50 let, je čistil v kurilnici stroj. Tovariši so ga še videli, kako je vestno opravljal svoje delo. Naenkrat pa so zaslišali zamolkel padec in ječanje. Ko so prihiteli k stroju, so našli nesrečnega Tomažina ležečega na tleh z zlomljenim tilnikom. Po nesrečnem, ključju mu je spodrsnilo, da je padel skoro tri metre globoko na glavo. Brž so ga prepeljali v bolnico. Tam so ukrenili vse potrebno, da bi ponosrečenca ohranili pri življenju, toda ves trud je bil zaman. Pokojnik zapušča poleg žalujoče žene še šest neprebrskrbljenih otročičev.

Trije požari v poljčanski okolici. Te dni je trikrat gorelo v poljčanski okolici. Prvič in drugič v Stopnem in Klečah, tretjič pa v Košnici. V Stopnem je zgorela hiša vdove Roze Běreničeve. Gospodinja je baš kuhala zajtrk, ko so se vneli saje in so plameni z veliko naglico zajeli slamnato streho in naposled vso hišo. V Klečah pa je znanemu trgovcu iz Studenic pri Poljčanah zgorelo gospodarsko poslopje pri viničariji. V Košnici je preužitkarju Jožetu Zdoblišu zgorelo gospodarsko poslopje. Goreti je začelo v seniku, kjer je bilo dosti sena. V času nesreče gospodarja ni bilo doma. Ni še ugotovljeno, kako je ogenj nastal.

Strela med obedom. Med silnim dežjem je udarila te dni strela v hišo gospodarja Antona Gorenca v Drnovem, ko je bila družina pri obedu zbrana v družinski sobi okrog mize. Le gospodar je bil v vinogradu v Vrški gori. V trenutku se je znašla vsa družina z obedom vred na tleh pod mizo v nezavesti zaradi silnega zračnega pritiska. Neznatno opekline je dobil na nogi sinček Anton, hčer

ki Antje strela ožgala lasje v zatilniku, medtem ko je staro mater Amalijo Zerkovo ožgala po hrbtu. Najbolj je omamila strela ženo Ano, katero so na pomoč prihiteji ljudje šele po dolgotrajnih poizkusih z umetnim dihanjem spravili k zavesti. Takoj je bil poklican k nesrečni družini bolniški primarij g. dr. Murgel, ki je nudil prvo pomoč in ugotovil, da ne bo nič hudega.

10 obtožencev obsojenih zaradi strovega napada na tri policijske stražnike. Na okrožnem sodišču v Celju se je vršila razprava proti 14 obtožencem, ki so bili obtoženi, da so letos 15. maja ob prihodu vojaških novincev v Celje napadli in hudo poškodovali tri policijske stražnike in nekega civilista, o čemur se da so žalili policije in hujskali proti njej. Obsojeni so: 30letni posestnikov sin Ivan Kranjc in Zlateč pri Novi Cerkvi na tri leta robiže, 120 Din denarne kazni, v plačilo povprečnine v znesku 1000 Din, na odškodnino policijskemu poveljniku Vinku Priboviču v znesku 2500 Din, stražniku Martinu Dobrotinšku 5000 in stražniku Ivanu Gašperiču 520 Din in v plačilo stroškov za prevoz in zdraviljenje poškodovancev v znesku 4794 dinarjev; 22letni posestnikov sin Ivan Gorečan iz Soke pri Novi Cerkvi na šest mesecev strogega zapore, plačilo povprečnine v znesku 700 Din, plačilo povprečnine v znesku 700 Din; 26letni zidar Friderik Grilec iz Ivence pri Višnji vasi na pet mesecev strogega zapore in 240 Din denarne kazni; 25letni mlinar Leopold Majcen iz Soke in 20letni mizarški pomočnik Lojze Sentočnik iz Zlateč na zapor po pet mesecev in na denarno kazen po 60 Din; 23letni dimnikarski pomočnik Jože Medved in 22letni delavec Franjo Majcen iz Zlateč na zapor po pet mesecev; 21letni delavec Miha Stropnik iz Vojnika in 38letni delavec Anton Juvanc iz Gorice pri Krškem na zapor po tri mesece in denarno kazen po 50 Din; 22letni posestnikov sin Henrik Majcen pa na dva meseča strogega zapore; poleg tega pa še vsi na plačilo sodnih stroškov. 38letni mesarski mojster in posestnik Josip Gorenjak iz Celja je bil oproščen.

Umorila je svoje dete in ga pokopala. V Deesternici pri Sv. Urbanu v okolici Ptujar je služila 24letna dekla Angela pri nekem posestniku. Že lani se je seznanila s posestnikovim sinom Markom, kar ni ostalo brez posledic. Naenkrat pa so sosedje opazili, da Angela ni več nosna. Razširile so se govorice, da je spravila dete s sveta. Opozorjeni orožniki so Angelo zasižali. Po daljšem oklevanju je priznala, da je ob koncu maja rodila deklico, ki pa je baje živela le kake četrte ure. Novorojeno dete je zavila v časopisni papir in ga pustila ležati pri postelji. Po dveh dneh je otroka, ki je bil mrtev, spravila v košarico. Neke temne noči se je napotila na pokopališče pri Sv. Urbanu in zagrebala košarico z otrokom v očetov grob. Preiskava se je takoj prepričala o resničnosti Angeline izpovedi. Izkopali so grob njene očeta in res našli košarico, v kateri je bilo že razpadlo trupelce novorojenčka. Obstaja sum, da je Angela dete takoj po rojstvu zadavila, da bi prikrila posledice svoje ljubezni.

Tihotapčeva smrt na meji. Avstrijski finančni stražniki so nedavno zvečer opazili na meji skupino tihotapcev. Zadolnel je klic »stoj!«, na katerega pa so se prihajajoči naglo obrnili ter zbežali spet proti meji. Stražnik je streljal in eden izmed bežečih je padel. Zadet tihotapec je obležal kakih pet korakov od mejne črte na avstrijskih tleh. Stražniki so ga dvignili ter zanesli v mejno postajo od glavni cesti, odkoder so telefonirali v Špilje po zdravnika. Še preden pa je ta prišel, je ranjenec izdihnil. Pri tihotapcu so našli jugoslovenski potni list na ime 35let-

Podaljšaj si življenje!

Življenje se more podaljšati in bolečine preprečiti, bolezni ozdraviti, slabi okrepiti, bolehnih popraviti, nesrečni osrečiti!

KAJ PRINAŠA VSAKA BOLEZEN?

Oslabljenje živcev, poptost, izgubo dobrih prijateljev ali bližnjih, razočaranost, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih posledic.

ZADOVOLJSTVO

Je najboljši zdravnik! Imamo pota, ki Te dovedejo do dobrega razpoloženja. Ti ožigje čud ter vzbude nove nade; to pot nam pa pokaže razprava, ki jo zahteva, dobi takoj in

POPOLNOMA BREZPLAČNO!

V tej mali priročni knjižici je raztolmačeno, kako je moči v kratkem času in brez ovir pri delu ojačati živce in mišice, izboljšati in odpraviti utrujenost, slabo razpoloženje, raztresenost, oslabiljenje spomina, nerazpoloženje za delo in nešteto drugih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki vam nudi mnogo ugodnih trenutkov.

Poštno zbiralno mesto:

ERNEST PASTERNAK, BERLIN SO.
Michaelkirchplatz 13, Abt. 88.

nega Franca Rojsa, rojenega v Apačah, živečega pa v Krčevini pri Mariboru.

Skrivnostna smrt starke. 60letna preužitkarica Frančiška Zagarjeva na Javorju je nedavno žela žito pri zetu Janezu Jeretu na Javorju. Proti večeru je šla od Jereta na bližnjo njivo, da bi nabrala nekaj zelenjave za svinje. Ko se je vrnila z njive do Jereta, ji je domači sin ponudil žganja. Žena je žganje popila in se napotila proti domu. Tu ji je pa zdajci postalo slabo. Vsa je prebledela in poklicala sina Janeza na pomoč. Sin jo je s težavo odnesel nezavestno v hišo na posteljo, kjer je umrla. Poprej je sinu še z znaki omenila, da ji je bilo zavdano, da jo popila neko žganje. Orožniki so aretirali Jeretovega sina 18letnega Franca, ki je v prisotnosti treh zaupnih mož in orožnikov priznal, da je res Zagarjevi ponudil kozarček žganja, v katerega je dal dve kroglici strihnina. Na vprašanje, kje ju je dobil, je prav čudno odvrnil: »Našel sem ju pred dnevi na poti iz Ljubljane domov.« Obenem je bil aretiran tudi posestnik Janez Jere. Preiskava bo pokazala, ali je tudi ta kriv, ali pa je zločin izvršil iz lahkomišelnosti sam France.

PREKMURSKI GLASNIK

Ogenj. V Črensovcih je zgorelo do tal gospodarsko poslopje gostilničarja Bazamela. Zgorelo je tudi 60 kokoši in štiri svinje.

NAŠI NA TUJEM

Iz Buer-Hassla (Nemčija) nam pišejo: Olanica Jugoslovenskega delavskega društva gospa Marija Medveškova, rojena Seručnikova, stanujoča v Buer-Hasslu, bi rada izvedela za naslov svojega očeta Ignaca Seručnika. Ignac Seručnik, rojen v Trbovljah, zdaj star 68 do 70 let, prebiva najbrž kje v bližini Trbovelj. Kdor ve za njegov naslov, naj ga javi na naslov: Rogina, predsednik Jugoslovenskega delavskega društva «Edinosti», Buer-Hassel, Schlagbaum 50, Deutschland.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vršni vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 56

ZANIMIVOSTI

× **Ameriški sladkosnedeži in žabe.** V zadnjem času je postala v Ameriki sladkosneda posebnost žaba. Vsi newyorški hoteli in gostilne morajo imeti na jedilnem listu žabe, pripravljene na razne načine. Na prvem mestu so ocvrta žabja bedra. Poizvedovanje po žabah je tako veliko, da se je ustanovilo društvo za gojenje žab.

× **Predsednik Zedinjenih držav Roosevelt** prejme vsak dan povprečno 50.000 pisem in brzojavk. Vrsta tajnikov, pisarjev in tipkarič se ukvarja z odpiranjem te pošte in z odgovori. Večina ljudi odgovora niti ne dobi. Ko je pa senator Huey Long začel boj za razdelitev bogastva, je predsednik Roosevelt prejel 1.500.000 brzojavk in 750.000 pisem, v katerih so ga pozivali, da uniči predlog senatorja.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Kipnik z mezgo. Mešaj, da narase in se zgosti, dve žlici marelične ali ribezljeve mezge (tudi druga mezga je dobra, samo da je gosto kuhana), štiri rumenjake in dve žlici sladkorja. Ko si dobro vmešala, primešaj sneg štirih beljakov in pol žlice moke. Kozo ali proti ognju zdržno skledo pomaži s sirovim maslom, zlij noter testo, razravnaj in speci. Daš takoj na mizo, ko je pečeno.

Praktični recepti

Črve, ki vrtajo po lesu, uničimo, ako nalijemo v luknjice bencina ali pa terpentina. Luknjice pa je treba po možnosti zamašiti z vročim tekočim lepom odnoso s kitom.

Lesen pod poribaš najlepše (zlasti v kuhinji, če je masten) z lučom, milom, krtačo in čisto vodo. S krtačo moraš odrgniti deske vedno po dolgem, nato jih hitro izprati in pobrisati najprej z ožetimi krpami, nato pa še s suhimi. Vodo moraš pri ribanju večkrat menjati, ker z umazano vodo riban pod ne bo nikdar čist, pa če ga še tako namiliš in zrišaš.

PROGRAM RADIA LJUBLJANA

od 28. julija do 4. avgusta

Nedelja 28. julija: 7.30 Izkušnje Kmetijske družbe v vnovčevanju kmetijskih pridelkov (inž. Ferline Bogdan); 8.00: čas, poročila; 8.15: Ob Volgi (sekstet balalajk in plošče); 9.45: versko predavanje (p. Regalat Čebulj); 10.00: prenos cerkvene glasbe iz stolnice; 11.00: Edvard Grieg: Iz lirskih skladb (klavir solo — prof. Marijan Lipovšek); 11.40: valčkova ura (mandolinistični

sekstet); 12.30: čas, obvestila, plošče (po željah); 16.00: nekaj venčkov na ploščah; 16.15: Kaj mora vsaka žena vedeti (Kvartičeva); 16.30: narodne vprašanih in odgovorih s spremljevanjem harmonike (izvajajo Fantje na vasi, dekliški tercet Stritar in Stanko); 19.30: nacionalna ura; 20.00: čas, vreme, poročila, obvestila; 20.20: prenos koncerta vojaške godbe z Belevueja; 21.30: čas, poročila, spored, obvestila; 19.30: na ples (plošče, vmes prenos iz Nebotičnika).

Ponedeljek 29. julija: 12.00: instrumentalne solistične točke na ploščah; 12.45: poročila, vreme; 13.00: čas, obvestila; 13.15: naši kvarteti pojo na ploščah; 14.00: vreme, spored, borza; 18.00: Prešmentane citre (citraški tercet «Vesna», vmes plošče); 18.50: zdravniška ura (dr. Bogom. Magajna); 19.10: čas, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: II. večer Beethovenovih sonat (Leskovic Bogo — čelo in Lipovšek Marijan — klavir); 20.45: Otto Nicolai: Vesela žene windsordske (skrajšana opera na ploščah); 21.30: čas, poročila, vreme; 22.00: operetni zvoki (pela bo Ivica Cankarjeva; pri klavirju prof. Lipovšek; vmes plošče).

Torek 30. julija: 12.00: Razni kraji, razne pesmi (revija plošč); 13.00: čas, obvestila; 13.15: Razni kraji, razne pesmi (revija plošč); 14.00: vreme, spored, borza; 18.00: Otroški kotiček: Striček Matiček; 18.45: Pri palčkih in pri lutkah (plošče); 19.10: čas, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: koncert ruskih skladb (pevski zbor glasbenega društva «Sloge», dirigent Herbert Svetel; pri klavirju kapelnik Neffat); 21.00: ruska orkestralna glasba na ploščah; 21.30: čas, poročila, vreme; 22.00: Za zabavo in za ples (prenos iz Nebotičnika); 22.30: angleške plošče.

Sreda 31. julija: 12.00: Fox na fox in tango vmes (plesna godba na ploščah); 12.45: poročila, vreme; 13.00: čas, obvestila; 13.15: Dober dan Bog daj (radijski orkester); 14.00: vreme, spored, borza; 18.00: nekaj kupletov na ploščah; 18.15: nekaj okrogli' za boljšo voljo (radijski orkester); 18.50: pogovor s poslušalci; 19.10: čas, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: koncert Mozartovih in Haydnovih skladb; 22.00: čas, vreme, poročila; 22.15: radijski orkester.

Četrtek 1. avgusta: 12.00: zastopniki sodobne glasbe (plošče); 12.45: poročila, vreme; 13.00: čas, obvestila; 13.15: nojster harmonike Avgust Stanko; 14.00: vreme, spored, borza; 18.00: Šlager na šlager (radijski jazz in plošče); 18.50: slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič); 19.10: čas, poročila, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos iz Beograda; 21.30: čas, vreme, poročila; 22.00: nekaj sanjavih napevov v tople poletno noč (radijski orkester, vmes pojoča žaga — Muser).

Petek 2. avgusta: 12.00: uvertire na ploščah; 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: Volga, Volga (sekstet balalajk); 14.00: vreme, spored, borza; 18.00: Zvoki iz Amerike (plošče); 18.50: nekaj satir (Gustav Strniša); 19.10: čas, poročila, program, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos iz Zagreba; 21.30: čas, vreme, poročila; 22.00: radijski jazz, vmes bo pel Mirko Premelč.

Sobota 3. avgusta: 12.00: Venček venčkov (plošče); 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: Iz zakladov naše pesmi (plošče); 14.00: vreme, spored; 18.00: Oj ta soldaški boben (radijski orkester); 18.50: zunanji politični pregled (dr. Jug); 19.10: čas, poročila, vreme, spored, obvestila; 19.30: nacionalna ura; 20.00: Pojdimmo za Savo, pod Šmarno goro (šegav sprehod ob zvokih veselih godbenih točk, narodnih pesmi in ša-

ljivih besed; sprehoda se udeležijo radijski orkester, radijski jazz, Akademski pevski kvintet, Stanko s harmoniko, člani radijskega dramskega studia, Stanko Bitežnik in plošče; izlet vodi inž. Pengov); 21.30: čas, vreme, poročila, spored; 22.00: Pojdimmo za Savo (nadaljevanje).

Za smeh in kratek čas

V. šoli.

Učitelj: «Deset orchov imaš in jih razdeliš pravično s svojim bratom. Koliko jih ostane tebi?»

Mihec: «Sedem.»

Učitelj: «Kaj ne znaš šteti?»

Mihec: «Jaz že znam, toda moj mlajši bratec ne zna.»

Pozna ga.

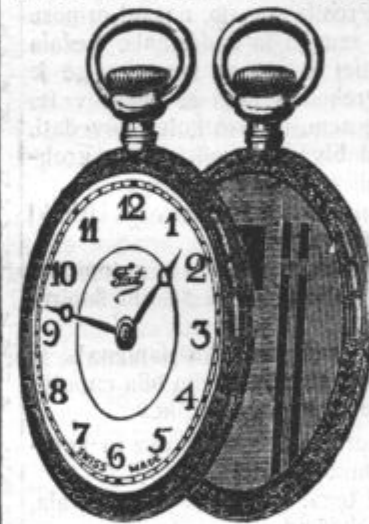
Mož: «Žena, daj mi ključ od vežnih vrat.»

Žena: «Saj ga ne potrebuješ, ker prideš domov Šele zjutraj, ko bo že odprto. Če pa prideš prej, ne boš znal poriniti ključa v luknjico v ključavnici.»

Listnica uredništva

Supetar. Dva razreda obrtne nadaljevanje šole nista enake veljave z dvema razredoma srednje šole.

NOVOST! Samo Din 49.50

St. 62.300. Anker-ura
Pravi švicar. stroj
Dobra kvaliteta, lep
kromiran okrov
S pisano garancijo
Din 49.50

St. 62.301. Ista s
osvetljenimi kazalci
in številnic.

(Rad-um)
Din 59.50

Zahtevajte cenik, ki
ga vam pošlje na-
stoj in poštino
prosto.

H. SUTNER
LJUBLJANA 6

Lastna protoko-
lirana tovarna
ur v Švici

Preutrujenost živcev

Znanstveno je dognano, da uravnava izvleček iz žleze zdrave in močne živali (*Kalefluid*), če ga dovedemo v organizem, izločevalno delovanje vseh žlez, krepi organizem in spravlja živčni sistem v ravnovesje, tako da postane človek zopet krepak in sposoben za delo in borbo za svoj obstanek. — Brezplačno detajlno literaturo zahtevajte pod naslovom: Beograd, Njegoševa 5, Miloš Marković. — «Kalefluid» prodajajo lekarne in drogerije. — Reg. br. 10.537/33. 123

MALI OGLASI

Zadovoljimo vsakogar

v ceni in kvaliteti. Lustrasti sukničiči 155 Din, sportni 98 Din, prvovrstne pumparce 98 Din, svilene srajce 45 Din itd. — Presker, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. 149

Jablus - jabolčnik

Tvarina, iz katere naredite poceni izvrsten jabolčnik ali hruškovec, ne da bi rabili naravni sadjevec. S poštino stane 40 litrov 29 Din, 75 litrov 49.50, 100 litrov 64 Din. Za uspeh jamčim. Prepričajte se! Glavno zastopstvo Franc Renier, Podčetrtok. 155

Soteščan:

GRAJSKI VITEZ

(Povest iz davnine.)

«Ubožica, kdo te je tako neusmiljeno mučil?» Viktor je slonel solzen na postelji.

Mladenka se je dvignila in sedla.

«Saj nisem tako slaba kakor mislite», se je delala krepko in močno. «Pogrešam samo gibanja v prirodi. Ne vem, zakaj mi ne privoščijo solnca in zraka.»

«Zato, ker vam strežejo po življenju», je rekel vitez z boleznim glasom.

Bolnica se ni spominjala, da bi ji bil kdo kaj hudega povzročil.

«Izvedel sem, da so vas hoteli umoriti...»

Albina je molčala. «Edita mi je prinašala zdravila, se je spomnila čez nekaj časa. «Ni pa mi koristilo, marveč škodovalo...»

«No, vidite! Ni vam prinašala zdravila, ampak strup!» Viktor se je prijel za glavo.

«Urh me je na to opozoril», je rekla počasi in hvaležno pogledala služabnika.

«Pa ste poslušali svarilo?»

«Od takrat nisem več pokusila pijače...»

Viteza je zanimalo, ali jo je Edita večkrat obiskala.

«Včasih je seveda prišla. Ni pa se vedla sumljivo...»

«Zakaj ste menjali stanovanje? Tukaj ni za vas primerno mesto. Kako ste prišli semkaj?» je bil radoveden.

Spominjala se je megleno: «Pozno ponoči me je obiskala Edita. Prosila sem jo, naj mi prinese čašo vode. Popila sem jo in zadremala. Ležala sem kakor v omotici in nič ne vem, kaj se je godilo z menoj. Prebudila sem se tukaj v tej umazani kletki. Kje sem, ni niso hoteli povedati. Dozdeva se mi, da bivam v celici poleg grobnice. Pa ne vem, ali sem prav uganila.»

«Tam je nekdo drugi...» je odgovoril Urh, ki doslej ni črnil besedice.

«Skriji so vas v stolp med sove in netopirje», se je zgražal vitez. «Sami pa bi se bili šopirili po dvoranah...»

«Torej res niso imeli pravega namena!» je vzkliknila Albina. «Pa zakaj sem jim bila napoti? Nikomur nisem ničesar hudega storila.»

«Namen je prozoren», je menil vitez in vprašal, kdaj je bila zadnjič pri njej Edita.

«Ni še dolgo od tega, kar me je nadlegovala, naj popijem neko tekočino...»

«Pa ste ji ugodili?»

«Ni me mogla nagovoriti. Ko je videla, da ničesar ne opravi zlepa, je poizkušala s silo. V borbi pa je razlila tekočino.» Pokazala je na mokra tla, kamor se je zvrnila čaša. Tudi na odeji se je poznala mokrota.

«Morilka!» se je zgrozil vitez. Albina pa je nadaljevala: «Ker nisem izpila tekočine, sem se nečakinji silno zamerila. Divje me je gledala in preklinjala mojo trmo. Ko se je iztogotila, je pričela jokati. Strašila me je s posledicami, ki bodo nastale, ker ne maram zdravila.»

«In potem?» je hotel izvedeti vse do konca.

«Preden je odšla, se je pomirila. Rekla mi je, da se bo kmalu spet vrnila. Prišla je natančno, kakor je napovedala. Prinesla mi je vina in zahtevala, naj ga izpijem, češ da me bo pokrepčalo. Njena vsiljivost je bila tolika, da se nisem mogla več braniti. Poizkusila sem in izpljunila, zakaj pijača ni imela pravega okusa...»

«Tedaj je jasno, da vas je hotela zastrupiti.» Vitez se je obrnil proti padarju ter ga vprašal, ali mu je bilo znano, kaj je počenjla grajska nečakinja.

«Nisem odgovoren za njeno dejanje», je zanimal krivdo ter se branil sodelovanja.

«Kdo pa ji je dal strupa?» je ovrgel njegovo trditve. «Kje ga je dobivala?»

Kozma si je izmislil: «Res mi je izmaknila neko tekočino, ki pa ni bila pristna, marveč ponarejena. Zato ni mogla pogubno delovati.»

«Forej priznate, da je bilo sredstvo vašega izvora.»

Padar ni mogel tajiti. Izgovarjal pa se je, da mu Edita ni povedala svojega namena. Tekočino je dobivala pod pretvezo, da jo uporablja za zatiranje mrčesa.

«Lažeš!» ga je zavrnil s strudom. «Vajino delo je bilo skupno in dobro premišljeno. Sam vrag vaju je obsenčil. Za vaju ni preostra nobena kazen.»

«Milost!» Kozma je padel na kolena. «Vaši nevesti sem ohranil življenje... Tekočina ni bila strupena... Ako bi bil poslušal Edito, bi bila Albina zdaj že v grobnici pri očetu...»

«Zakaj je nisi javil oblastvu?»

«Ker sem se bal za službo... Grozila mi je z ječo in z biriči...»

«Kdo je več, gospodar ali dekla?»

«Usmiljenje! Odslej bom najboljši človek.»

«Kako se upaš prositi odpuščanja ti, ki nisi poznal usmiljenja?» Vitez je bil neizprosno. Stopil je na hodnik in zažvižgal v prste.

Biriči so čulj dogovorjeno znamenje. Odzval se je poveljnik z rezkim piskom. Po stopnicah se je začulo votlo ropotanje.

Poveljnik se je postavil pred viteza, ki mu je pokazal zločinca, naj ga denejo v verige. Povelje je bilo na mah izvršeno. Biriči so uklenili padarja in čakali novih ukrepov.

«Vrzite ga v ječo!» se je glasilo povelje. «Tam naj ostane ob kruhu in vodi, dokler ga ne izročimo višjemu oblastvu.»

Albina je zakrila obraz, da ni videla zločinca, zvijajočega se v tesnih sponah. Smilil se ji je, čeprav ji je stregel po življenju. Njeno plemenito srce ni bilo vajeno obsojati, marveč odpuščati krivico, pa tudi zaslužen kazen.

Vitez je odslovil biriče z naročilom, naj ga počakajo spodaj pod stolpom. «Tiakaj mi privedite jetnika iz celice, ker ga moram poznati. Nato pa primite Edito. Pazite, da vam ne pobegne.»

Biriči so odvedli uklenjenega padarja, ki je venomer ponavljal, da je nedolžen. Vitez in njegov služabnik pa sta pomagala Albini, da je vstala in se oblekla. Nato sta jo spremlila navzdol po stopnicah.

Vitez je bil na vso moč radoveden, kakšen je jetnik iz podzemne celice, o katerem mu je Urh že toliko povedal. Kdo naj bi bil neznanec, ako je res podoben njemu? Morda je kak izprijeni plemič, kakršnih ni bilo malo po tedanjem svetu. Ali pa celo njegov prijatelj Egon! V domišljiji je zazrl njegovo sliko. Verjel je in obenem dvomil.

Jetnika so privedli iz celice na dvorišče. V obraz mu je posijalo jutro solnce. Ko je zagledal viteza, se je vrgel na tla med biriče. S silo so ga morali postaviti na noge.

«Egon, kaj sem ti storil?» ga je vprašal vitez. Zlobnik je gledal v tla ter mu ni odgovoril. «Zakaj si me pahnil v prepado?» je zahteval pojasnila.

Jetnik je trdovratno molčal.

«Govori! Ali nimaš jezika?» Birič ga je sunil v rebra.

«Edita je vsega kriva», je naposled izpregovoril. «Primite jo in privedite semkaj. Pogledali si bomo v oči in tedaj boste čuli, česar še morda ne veste. Sama vam bo povedala, kje je graščakova oporoka in kdo jo je hotel ponarediti. Vrne naj vam tudi nakitje, katero je odnesla iz votline.»

«Tedaj sta bila dogovorjena», je sklepal iz njegovega pripovedovanja. «Nečakinja te je najela... Ti si bil njen zaveznik... Trije ste se zarotili proti enemu, pa vam je vzlic temu spodletelo...»

«Edita je imela prvo besedo. Prisvojila si je oporoko, izmaknila dragoceno okrasje in snovala moralne načrte. Ona je bila tista, ki je namera-

vala zastrupiti mlado graščakinjo ter proglasiti sebe za zakonito naslednico. Zato je bilo treba iztakniti oporoko ter jo primerno prekrojiti.»

«Pa ji ni uspelo», mu je vitez segel v besedo. «Oporoko hranim jaz; naključje jo je izročilo v moje varstvo...»

«A tako!» Jetniku je zaprlo sapo, kakor bi ga bil udaril po hrbtu. Toda hitro se je oddahnil. «Tedaj si jo ukradel ti, ki hočeš biti poštenjak, pa si tat, kakor so mnogi drugi», se je drznil izgovoriti.

»Tiho!« Birič ga je udaril po ustih, da se mu je ulila kri.

Zdajci se je pojavilo v bližini glasno kričanje. «Strup... ječa... smrt...» je odjeknilo po dvorišču.

Edita je planila iz graščine. Pulila si je dolge lase ter se krčevito zvijala. Vmes je govorila zmedenno: «Oporoka... Vitez, moj vitez... Vse je zastrupljeno...»

«Znorela je», je omenil padar v verigah. «Krivica se je maščevala...»

Vitez mu je zasolil: «Kozma, ti je ne boš več zdravil!» Biričem pa je naročil, naj pazijo na nečakinjo, da jim ne uide.

Vratar je urno zaklenil vrata.

«Žive me ne dobite!» je vpila na vse grlo. «Mrtvo pa me obesite ali ustrelite...»

Krik je privabil na dvorišče posle in tlačane. Nikemur se ni smilila zblaznela nečakinja. Samo Albina jo je milovala.

«Strup... oporoka... prepado...» S strašnim krikom je izrekla te besede in zbežala proti stranskemu izhodu.

Tedaj se je zganiltudi Egon. Divje je zamahnil z rokami in sunkoma snel verigo. Zmeda, ki je nastala med graščinci, mu je omogočila pobeg z dvorišča.

Bežal je za Edito v smeri proti prepadu. Tekla sta, kakor bi ju bila gnala neka peklena sila. Biriči pa za njima in z njimi vred vsi graščinci, a ju niso dohiteli. Sam vrag ju je menda ščitil na njuni zadnji poti.

Poslednjo sled za njima so našli v pesku nad prepadom.

8. Vrišč v prepadu.

Remelj, grajski ribič, je vstal tisto jutro ves zbežan še pred zarjo, kar doslej ni bila njegova navada. Poklical je ženo, naj mu pripravi kaj za želodec.

«Pa že zdaj?» jo je jezilo, ker se ji ni ljubilo vstajati. Še nikdar je ni budil tako zgodaj.

«Zdoma pojdem», ji je povedal.

«Kam boš hodil! Saj se še ni zdanilo.»

«Pojdem», se je bil odločil. «Mica, ali nisi ničesar slišala?»

«Ponoči ne poslušam», mu je zarobila. «Zaradi mene naj bo, kar hoče.»

«Jaz pa nisem mogel spati... Strašen vrišč je bil spet v prepadu...»

«Ti in tvoj prepado», se mu je posmehovala.

«Nekaj je na tem», je trdil Remelj. «Kak vrišč je bil takrat, ko se je ponesrečil grajski vitez. In pred leti, ko smo našli mrtvega onega neznanca. Slišala si, kako je hrumelo. Kakor bi se bili podirali bregovi.»

«Veter je vlekel.» Mica ni hotela o tem ničesar vedeti.

«Glas ni bil podoben vetru, ampak silnemu vrvenju. In vmes so pokale skalé in padale v globino. Bučanje je trajalo vso noč; poleglo se je šele proti jutru.»

«Škoda, ker nosiš hlače», se mu je posmehovala. «Ženska sem, pa imam več poguma.»

«Čakaj, boš že videla.» Mož se je oblekel in hotel oditi.

«Kam greš?» je stopila predenj.

«Pogledat, kaj se je pripetilo...»

«Nikamor mi ne pojdeš. Ali si mar ti zato, da iščeš žrtve? Ribič si in drugo te ne briga.»

«Pojdem», ni mogel odnehati.

(Dalje.)